

DOMSTOLENS KENDELSE
17. maj 2002 *

I sag C-406/01,

Forbundsrepublikken Tyskland ved W.-D. Plessing og M. Lumma, som befuldmægtigede, bistået af Rechtsanwalt J. Sedemund,

sagsøger,

mod

Europa-Parlamentet ved C. Pennera og E. Waldherr, som befuldmægtigede, og med valgt adresse i Luxembourg,

og

Rådet for Den Europæiske Union ved E. Karlsson og J.-P. Hix, som befuldmægtigede,

sagsøgte,

* Processprog: tysk.

angående en påstand om annullation af artikel 3, stk. 1 og 2, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/37/EF af 5. juni 2001 om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes love og administrative bestemmelser om fremstilling, præsentation og salg af tobaksvarer (EFT L 194, s. 26), i det omfang disse bestemmelser forbyder fremstilling af cigaretter med henblik på eksport fra Det Europæiske Fællesskab til tredjelande,

har

DOMSTOLEN

sammensat af præsidenten, G.C. Rodríguez Iglesias, afdelingsformændene P. Jann, F. Macken, N. Colneric og S. von Bahr samt dommerne C. Gulmann, D.A.O. Edward, A. La Pergola (refererende dommer), J.-P. Puissochet, M. Wathelet, R. Schintgen, V. Skouris, J.N. Cunha Rodrigues, C.W.A. Timmermans og A. Rosas,

generaladvokat: C. Stix-Hackl

justitssekretær: R. Grass,

efter at have hørt generaladvokaten,

afsagt følgende

Kendelse

- 1 Ved stævning indleveret til Domstolens Justitskontor den 12. oktober 2001 har Forbundsrepublikken Tyskland i medfør af artikel 230 EF nedlagt påstand om annullation af bestemmelserne i artikel 3, stk. 1 og 2, i Europa-Parlamentets og

Rådets direktiv 2001/37/EF af 5. juni 2001 om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes love og administrative bestemmelser om fremstilling, præsentation og salg af tobaksvarer (EFT L 194, s. 26), i det omfang disse bestemmelser forbyder fremstilling af cigaretter med henblik på eksport fra Det Europæiske Fællesskab til tredjelande.

2 Ved særskilte dokumenter indgivet til Domstolens Justitskontor henholdsvis den 12. og 26. november 2001 har Parlamentet og Rådet i medfør af procesreglementets artikel 91, stk. 1, fremsat en formalitetsindsigelse.

3 Parlamentet og Rådet har nedlagt følgende påstande:

— Sagen afvises som åbenbart ubegrundet og

— Forbundsrepublikken Tyskland tilpligtes at betale sagens omkostninger.

4 Ved processkrift indleveret til Domstolens Justitskontor den 29. januar 2002 har Forbundsrepublikken Tyskland fremsat sine bemærkninger vedrørende formalitetsindsigelsen i henhold til procesreglementets artikel 91, stk. 2. Forbundsrepublikken Tyskland har nedlagt påstand om, at formalitetsindsigelsen ikke tages til følge.

Formaliteten

Parternes argumenter

- 5 Parlamentet og Rådet har anført, at søgsmålet er anlagt for sent. Da der ikke er registreret nogen forsinkelse ved distributionen af *De Europæiske Fællesskabers Tidende* af 18. juli 2001, hvor direktiv 2001/37 blev offentliggjort, har Forbundsrepublikken Tyskland ikke overholdt den søgsmålsfrist, der er fastsat i artikel 230, stk. 5, EF, sammenholdt med procesreglementets artikel 80, stk. 1, litra a) og b), og artikel 81, idet de indleverede stævningen til Domstolens Justitskontor den 12. oktober 2001. Parlamentet og Rådet har anført, at ifølge disse bestemmelser burde stævningen senest være indgivet den 11. oktober 2001 ved midnat.
- 6 Parlamentet og Rådet har tilføjet, at den beregning af søgsmålsfristen, de har anvendt, er i overensstemmelse med de principper, som De Europæiske Fællesskabers Ret i Første Instans har fastsat i sin kendelse af 19. januar 2001 (sag T-126/00, Confindustria m.fl. mod Kommissionen, Sml. II, s. 85), som vedrørte anvendelsen af bestemmelser i Rettens procesreglement, som svarer til de i denne sag omhandlede bestemmelser i Domstolens procesreglement.
- 7 Sagsøgeren har derimod anført, at fristen på to måneder, der er fastsat i artikel 230, stk. 5, EF, i medfør af procesreglementets artikel 81, stk. 1, først begyndte at løbe, ikke fra udløbet af fjortendedagen efter datoen for offentliggørelsen af direktiv 2001/37 i *De Europæiske Fællesskabers Tidende*, altså den 1. august 2001 ved midnat, som Parlamentet og Rådet har anført, men først fra

starten på den femtende dag efter offentliggørelsen, altså den 2. august 2001 ved midnat. Først fra dette tidspunkt kan man i henhold til sagsøgeren anse fjortendedagsfristen for fuldt udløbet. Sagsøgeren har desuden anført, at denne fortolkning er i overensstemmelse med ånden i procesreglementets artikel 81, stk. 1, som fastsætter begyndelsen og ikke udløbet af en søgsmålsfrist. Det er derfor fuldstændig ubegrundet at fastsætte begyndelsen af en sådan frist ved midnat af en udløbet dag, i stedet for ved begyndelsen af den første time i den følgende dag.

- 8 Sagsøgeren har anført, at ud fra denne fortolkning må det fastslås, at søgsmålsfristen på to måneder i artikel 230, stk. 5, EF i denne sag måtte anses for at være udløbet den 2. oktober 2001 ved midnat. Hvis man hertil føjer afstandsfristen på ti dage i procesreglementets artikel 81, stk. 2, udløb søgsmålsfristen altså først den 12. oktober 2001 ved midnat. Sagsøgeren har derfor anført, at søgsmålet er anlagt under overholdelse af fristerne.

- 9 Sagsøgeren har desuden anført, formalitetsindsigelsen heller ikke kan tages til følge af hensyn til en effektiv retsbeskyttelse, som udgør et almindeligt fællesskabsretligt princip (jf. bl.a. dom af 26.4.1994, sag C-228/92, Roquette Frères, Sml. I, s. 1445, præmis 27).

- 10 Sagsøgeren har herved anført, at såvel de pågældende myndigheder i Forbundsrepublikken Tyskland som dets befuldmægtigede i nærværende sag er nået til den konklusion, at søgsmålsfristen på to måneder i artikel 230, stk. 5, EF ved en fortolkning af procesreglementets artikel 80 og 81 begyndte at løbe den 2. august 2001 og altså efter anvendelse af afstandsfristen udløb den 12. oktober 2001 ved midnat. Hvis den af Parlamentet og Rådet fremsatte opfattelse antages, må det fastslås, at disse bestemmelser i procesreglementet klart er behæftet med en tvetydighed, som ikke kan påvirke retten til en effektiv retsbeskyttelse.

Domstolens bemærkninger

11. I henhold til procesreglementets artikel 92, stk. 1, kan Domstolen, når det er åbenbart, at den ikke har kompetence til at behandle en sag, eller at sagen må afvises, efter at have hørt generaladvokaten, uden at fortsætte sagens behandling træffe afgørelse ved begrundet kendelse. Domstolen finder sagen tilstrækkeligt oplyst, hvorfor den kan træffe afgørelse om formaliteten uden at fortsætte sagen.

12. Da det i denne sag drejer sig om et søgsmål til prøvelse af en retsakt, der er offentliggjort i *De Europæiske Fællesskabers Tidende* den 18. juli 2001, bemærkes dels, at det af procesreglementets artikel 81, stk. 1, fremgår, at »når fristen for anlæggelse af søgsmål til prøvelse af en institutions retsakt begynder at løbe fra tidspunktet for offentliggørelsen af retsakten, regnes fristen i overensstemmelse med artikel 80, stk. 1, litra a), fra udløbet af fjortendedagen efter datoen for offentliggørelsen af retsakten i *De Europæiske Fællesskabers Tidende*«.

13. For det andet bemærkes, at det fremgår af procesreglementets artikel 80, stk. 1, litra a) og b), at de procesfrister, som er fastsat bl.a. i EF-traktaten og procesreglementet, beregnes således, at den dag, hvor den begivenhed, fra hvilken procesfristerne regnes, indtræffer, ikke medregnes, og at de udløber ved udgangen af den dag, der i fristens sidste måned, hvis fristen er udtrykt i måneder, er samme dag i måneden som den dag, hvor den begivenhed er indtruffet, fra hvilken fristerne skal regnes.

14. Som Domstolen har fastslået i dommen af 15. januar 1987 (sag 152/85, *Misset mod Rådet*, Sml. s. 223, præmis 7), skal en sådan bestemmelse, hvorefter dagen

for den handling, hvorfra fristen løber, ikke medregnes ved beregningen af søgsmålsfristerne, sikre, at alle interesserede parter kan udnytte fristerne fuldt ud. Domstolen sluttede heraf, at »fristen først begynder at løbe ved udløbet af dagen for meddelelsen«, og at det tidspunkt på dagen, hvor den omhandlede akt er meddelt, er uden betydning. Domstolen har hertil tilføjet, at når søgsmålsfristen som tilfældet i nærværende sag er fastsat i kalendermåneder, udløber den altså ved udløbet af den dag, der i den måned, fristen fører frem til, har samme tal som den dag, fra hvilken fristen er begyndt at løbe, dvs. dagen for meddelelsen (dom i sagen *Misset mod Rådet*, præmis 8).

- 15 Det må antages, at dette ræsonnement også gælder for fortolkningen af procesreglementets artikel 81 for så vidt angår den søgsmålsfrist, som begynder at løbe fra offentliggørelsen af retsakten. I denne bestemmelse er det omhyggeligt præciseret, at denne søgsmålsfrist i overensstemmelse med procesreglementets artikel 80, stk. 1, litra a), skal regnes »fra udløbet af fjortendedagen efter datoen for offentliggørelsen«. Efter procesreglementets artikel 81, stk. 1, får sagsøgeren altså fjorten hele dage ud over den normale søgsmålsfrist på to måneder, og den dag, fristen regnes fra, udsættes derfor til fjortendedagen efter datoen for offentliggørelsen af den pågældende retsakt.
- 16 I denne sag er den dag, hvorfra søgsmålsfristen er på to måneder i henhold til artikel 230, stk. 5, EF, blevet udsat fra den 18. juli 2001 til den 1. august 2001, hvilket giver sagsøgeren en yderligere frist på fjorten hele dage, herunder den 1. august 2001 ved midnat.
- 17 I medfør af procesreglementets artikel 80, stk. 1, litra b), hvorefter en frist, der er udtrykt i måneder, udløber ved udgangen af den dag, der i fristens sidste måned er samme dag i måneden som den dag, fristen regnes fra, udløb denne søgsmålsfrist ved udgangen af den 1. oktober 2001.

- 18 I denne sag udløb, under hensyntagen til afstandsfristen på 10 dage, som skal tilføjes søgsmålsfristen i henhold til procesreglementets artikel 81, stk. 2, den samlede frist for anlæggelse af sagen torsdag den 11. oktober 2001 ved midnat, idet denne dag ikke er opført på listen over lovbestemte fri- eller helligdage i artikel 1 i bilag I til procesreglementet.
- 19 Heraf følger, at nærværende søgsmål, der er anlagt den 12. oktober 2001, er anlagt for sent.
- 20 For så vidt som sagsøgeren har henholdt sig til retten til effektiv retsbeskyttelse, bemærkes, at denne ret ikke påvirkes af en streng overholdelse af fællesskabsbestemmelserne vedrørende procesfrister, hvilket, i henhold til fast retspraksis, er i overensstemmelse med hensynet til retssikkerheden og nødvendigheden af at undgå enhver forskelsbehandling eller vilkårlighed i retsplejen (dommen i sagen *Misset mod Rådet*, præmis 11).
- 21 For så vidt sagsøgeren under henvisning til tvetydigheden i de gældende bestemmelser i procesreglementet har anført, at fejlfortolkningen af disse bestemmelser er en undskyldelig fejltagelse, bemærkes, at ordningen vedrørende gældende frister i denne sag ikke frembyder nogen særlig vanskelig fortolkning, hvorfor det ikke kan tiltrædes, at der foreligger en undskyldelig fejltagelse fra sagsøgerens side, som kan begrunde en undtagelse fra anvendelsen af nævnte ordning.

- 22 Desuden har sagsøgeren hverken godtgjort eller påberåbt sig, at der foreligger omstændigheder, som ikke kunne forudses, eller force majeure, således at Domstolen kunne fravige den omhandlede frist i henhold til artikel 42, stk. 2, i EF-statutten for Domstolen.
- 23 Det fremgår af det anførte, at det er åbenbart, at sagen må afvises.
- 24 Under disse omstændigheder er det unødvendigt at træffe afgørelse vedrørende begæringerne om intervention, der i henhold til procesreglementets artikel 93, stk. 1, er fremsat af Den Franske Republik, Storhertugdømmet Luxembourg, Kongeriget Nederlandene, Republikken Finland, Det Forenede Kongerige Storbritannien og Nordirland samt Kommissionen.

Sagens omkostninger

- 25 I henhold til procesreglementets artikel 69, stk. 2, pålægges det den tabende part at betale sagens omkostninger, hvis der er nedlagt påstand herom. Da Parlamentet og Rådet har påstået Forbundsrepublikken Tyskland tilpligtet at betale sagens omkostninger, og denne har tabt sagen, pålægges Forbundsrepublikken Tyskland at betale sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

kender

DOMSTOLEN

for ret:

- 1) Sagen afvises.

- 2) Forbundsrepublikken Tyskland betaler sagens omkostninger.

Således bestemt i Luxembourg den 17. maj 2002.

R. Grass

Justitssekretær

G.C. Rodríguez Iglesias

Præsident